

3.

**DUNA-TISZA KÖZI HOMOKHÁTSÁGI TÉRSÉGI FEJLESZTÉSI TANÁCS
ELNÖKÉTŐL**

BESZÁMOLÓ

A Tanács 2026. március 12-i rendes nyílt ülésére

Előterjesztő megnevezése:	Lenkei Róbert elnök
Iktatószám:	6035-13/2025.
Tárgy:	Előterjesztés a Duna-Tisza Közi Homokhátsági Térségi Fejlesztési Tanács 2025. évi monitoring beszámolójának elfogadásáról
Előterjesztés jellege:	Rendelet-tervezet, Határozat-tervezet, Tájékoztató, <u>Beszámoló</u>
Szavazás módja:	A szavazás nyílt. Egyszerű többség szükséges
Melléklet:	1 db határozat-tervezet 1 db Beszámoló

Tisztelt Térségi Fejlesztési Tanács!

A Duna-Tisza Közi Homokhátsági Térségi Fejlesztési Tanács (a továbbiakban: Térségi Fejlesztési Tanács) koordinálja az érintett vármegyei önkormányzatoknak és egyéb, a Térségi Fejlesztési Tanács munkájában résztvevő szervezeteknek a Homokhátság vízutánpótlása érdekében végzett tevékenységét.

A Térségi Fejlesztési Tanács tevékenysége csak akkor lehet hatékony, ha tevékenységei és azok eredményei rendszeresen, következetesen és hosszú távon összehasonlítható módon kerülnek feltérképezésre, elemzésre és értékelésre. Ezt a feladatot látja el a területi monitoring és értékelés rendszere. A monitoring tevékenység elsősorban a tervező és végrehajtó szereplő, azaz a Térségi Fejlesztési Tanács feladata.

A fentiekre tekintettel és a területi monitoring rendszerről szóló 37/2010. (II.26.) Korm. rendeletben foglaltak alapján a Térségi Fejlesztési Tanács elkészítette a 2025. évi területfejlesztési tevékenységéről, pályázati aktivitásáról, projektmenedzsment feladatok ellátásában vállalt szerepéről, szakmai kapcsolatairól, a térségfejlesztés során ellátott koordinációról, az elkészített vagy módosított területfejlesztési és szakpolitikai dokumentumokról és a területi monitoring feladatokról, eredményekről szóló beszámolóját.

Kérem a Tisztelt Térségi Fejlesztési Tanácsot, hogy a beszámolóban foglaltakat vitassa meg és a mellékelt határozat-tervezetet, valamint annak mellékletét képező beszámolót elfogadni szíveskedjen.

Kecskemét, 2026.

Lenkei Róbert
elnök

HATÁROZAT-TERVEZET

Duna-Tisza Közi Homokhátsági Térségi Fejlesztési Tanács

../2026. (III.12.) DTKHTFT HATÁROZATA

A Duna-Tisza Közi Homokhátsági Térségi Fejlesztési Tanács 2025. évi monitoring beszámolójának elfogadásáról

A Duna-Tisza Közi Homokhátsági Térségi Fejlesztési Tanács megtárgyalta Lenkei Róbert elnök 6035-13/2025. iktatószámú előterjesztését és ahhoz kapcsolódóan az alábbi határozatot hozza:

1. A Térségi Fejlesztési Tanács elfogadja a 2025. évi monitoring beszámolót.
2. A Térségi Fejlesztési Tanács felkéri az elnököt, hogy gondoskodjon a jelen határozattal elfogadott beszámoló jogszabályban meghatározottak részére történő megküldéséről.

Határidő: azonnal

Felelős: Lenkei Róbert, elnök

Erről értesülnek:

1. Térségi Fejlesztési Tanács tagjai, munkaszervezete
2. Területfejlesztésért felelős miniszter
3. Irattár

**A DUNA-TISZA KÖZI HOMOKHÁTSÁGI
TÉRSÉGI FEJLESZTÉSI TANÁCS
2025. ÉVI MONITORING BESZÁMOLÓJA**

2026. február

Tartalomjegyzék

0. BEVEZETÉS	4
I. TERÜLETFEJLESZTÉSI FELADATOK	4
I.1. SZAKMAI KAPCSOLATRENDSZER	4
I.2. EGYÜTTMŰKÖDÉSEK	4
I.3. CSATÁRI BÁLINT SZAKDOLGOZAT ÉS DIPLOMAMUNKA PÁLYÁZAT	5
II. TÉRSÉGFEJLESZTÉS	6
II.1. A TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ ALAPJÁN ELKÉSZÜLT HOMOKHÁTSÁG CSELEKVÉSI TERV BEMUTATÁSA	6
III. TERÜLETI MONITORING ÉRTÉKELÉSEK	9
III.1. VÍZGAZDÁLKODÁSI MÓDOK ÖSSZEHANGOLÁSA, TÉRSÉGI VÍZ- ÉS TÁJGAZDÁLKODÁSI PLATFORMOK LÉTREHOZÁSÁVAL	10
III.2. TANYARENDSZER REVITALIZÁCIÓJA, KOMPLEX KÜLTERÜLETI PROGRAMOK MEGVALÓSÍTÁSÁVAL	13
III.3. ZÖLDGAZDASÁG MODELLJÉNEK SZÉLESKÖRŰ ALKALMAZÁSA, ENERGIAHATÉKONY BERUHÁZÁSOK TÁMOGATÁSÁVAL	14
III.4. VÁRMEGYÉKEN ÁTNYÚLÓ TELEPÜLÉSKAPCSOLATOK KIALAKÍTÁSA, PARTNERSÉGET ÖSZTÖNZŐ INTÉZKEDÉSEKKEL	16
III.5. KECSKEMÉT KÖZPONTÚ INNOVÁCIÓS KÖRNYEZET, A KREATÍV TUDÁSTÉR ÉS KULTÚRA MEGERŐSÍTÉSÉVEL	18
III.6. MAGAS MINŐSÉGŰ ÉLELMISZERGAZDASÁG, KLÍMABARÁT AGRÁRBERUHÁZÁSOK TÁMOGATÁSÁVAL	20
III.7. SZÉLES KÖRŰ TÁRSADALMI FELZÁRKÓZTATÁS, PROFESSZIONÁLIS KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSSEL ÉS JÓ GYAKORLATOK IMPORTJÁVAL	21
III.8. ÖNÁLLÓ ÉS EGYEDI IDEGENFORGALMI PROGRESSZIÓ, ÚJ TURISZTIKAI STRUKTÚRÁK ÉS TERMÉKEK BEVEZETÉSÉVEL	23
III.9. JAVASLATOK A 2026. ÉVI MONITORING TEVÉKENYSÉGHEZ	25

Táblázatjegyzék

1. táblázat: A vízgazdálkodási módok összehangolása, térségi víz- és tájgazdálkodási platformok létrehozásával prioritás mutatószámai.....	11
2. táblázat: A tanyarendszer revitalizációja, komplex külterületi programok megvalósításával prioritás indikátorai	13
3. táblázat: A zöldgazdaság modelljének széleskörű alkalmazása, energiahatékony beruházások támogatása prioritás mutatószámai	15
4. táblázat: Vármegyéken átnyúló településkapcsolatok kialakítása, partnerséget ösztönző intézkedésekkel prioritás mutatószámai	17
5. táblázat: Kecskemét központú innovációs környezet, a kreatív tudástér és kultúra megerősítésével prioritás mutatószámai	18
6. táblázat: Magas minőségű élelmiszergazdaság, klímabarát agrárberuházások támogatásával prioritás mutatószámai	21
7. számú táblázat: Széles körű társadalmi felzárkóztatás, professzionális közösségfejlesztéssel és jó gyakorlatok importjával prioritás mutatószámai	22
8. táblázat: önálló és egyedi idegenforgalmi progresszió, új turisztikai struktúrák és termékek bevezetésével prioritás indikátorai.....	24

Ábrajegyzék

1. ábra: Kecskemét központú innovációs környezet, a kreatív tudástér és kultúra megerősítésével prioritás mutatószámainak alakulása 2024-2025-ben a bázisértékhez és a célértékhez (2030) viszonyítva	20
2. ábra: Széles körű társadalmi felzárkóztatás, professzionális közösségfejlesztéssel és jó gyakorlatok importjával prioritás mutatószámainak alakulása 2024-2025-ben a bázisértékhez és a célértékhez (2030) viszonyítva.....	23

0. BEVEZETÉS

A Duna-Tisza Közi Homokhátsági Térségi Fejlesztési Tanács (a továbbiakban: Térségi Fejlesztési Tanács) a Bács-Kiskun, Csongrád-Csanád és Pest Vármegye Önkormányzatai által 2013-ban életre hívott szervezet. A munkaszervezeti feladatok ellátásával a Bács-Kiskun Vármegyei Önkormányzati Hivatal bízta meg.

A Térségi Fejlesztési Tanács koordinálja az érintett vármegyei önkormányzatoknak és egyéb, a Térségi Fejlesztési Tanács munkájában résztvevő szervezeteknek a Homokhátság vízutánptótlása érdekében végzett tevékenységét.

A területi monitoring rendszerről szóló 37/2010. (II.26.) Korm. rendeletben foglaltak alapján a Duna-Tisza Közi Homokhátsági Térségi Fejlesztési Tanács az alábbiak szerint ad tájékoztatást a 2025. évi területfejlesztési tevékenységéről, pályázati aktivitásáról, szakmai kapcsolatairól, a térségfejlesztés során ellátott koordinációról, az elkészített vagy módosított területfejlesztési és szakpolitikai dokumentumokról és a területi monitoring feladatokról, eredményekről.

I. TERÜLETFEJLESZTÉSI FELADATOK

I.1. Szakmai kapcsolatrendszer

A 2025. évben a Térségi Fejlesztési Tanács a szervezeti és működési szabályzatában foglaltaknak megfelelően három ülést tartott 2025. február 6. napján, 2025. május 15. napján és 2025. november 6. napján, melyek során a Tanács működéséhez közvetlenül kapcsolódó döntések mellett a szakmai tevékenységéhez kötődő tájékoztatások, előadások is napirendre kerültek az alábbiak szerint:

- A Dongér-Kelőér Vize Egyesület képviselőjében, Szépe Ferenc agrármérnök tájékoztatót tartott Jászszentlászló és térsége vízviisszatartási programjáról.
- Tordai Sándor Püspökszilágy polgármestere tájékoztatójában az „Alkalmazkodás a klímaváltozáshoz lefolyás-lassításra és vízviisszatartásra alapuló árvízi védekezéssel” tárgyú Püspökszilágyi projektet mutatta be.
- Sánta Gizella Ruzsa Község Önkormányzatának polgármestere a vízviisszatartó mintaprojektet mutatta be előadásában.

I.2. Együttműködések

A Tanács a 2025. májusában egyeztetéseket kezdeményezett a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetemmel egy tartós együttműködés kialakítása, és kereteinek meghatározása érdekében, felismerve a partneri együttműködésük szükségességét és hasznosságát, különös tekintettel arra, hogy mindkét fél elkötelezett a Duna-Tisza közti Homokhátság fenntartható fejlődése iránt.

Az együttműködési megállapodás 2025. november 20. napján került aláírásra, amely ezzel egyidejűleg hatályba is lépett. Az együttműködés értelmében a Tanács biztosítja az Egyetem kijelölt képviselőjének részvételét a Tanács ülésein, melyhez a szükséges SZMSZ módosításra is sor került a 2025-ös évben. Az Egyetem pedig vállalja, hogy a homokhátsági térséget érintő kutatási eredményeit a Tanács munkaszervezetén keresztül a gazdálkodók rendelkezésére bocsátja, és közreműködik azok gyakorlati alkalmazhatóságának vizsgálatában.

Az együttműködésnek köszönhetően a felek korábbi eseti jellegű egyeztetéseik helyett, tudatosan kialakított, rendszeres és szabályozott keretek között közösen dolgoznak a megállapodásban nevesített alábbi kiemelt témakörök mentén:

- Kutatási eredmények kommunikációja és terjesztése
- Innovációk gyakorlati implementálásának támogatása
- Rendszeres szakmai egyeztetések és részvétel a Tanács ülései
- Klímaváltozáshoz való alkalmazkodás ösztönzése
- További együttműködési irányok, projektek, pályázatok közös kidolgozása.

I.3. Csatári Bálint szakdolgozat és diplomamunka pályázat

A 2024-as évhez hasonlóan a természetes vízmegtartó megoldások ösztönzése és fontosságának tudatosítása érdekében a Térségi Fejlesztési Tanács 2025-ben is meghirdette a Csatári Bálint szakdolgozat és diplomamunka pályázatot alapszakos és mesterszakos hallgatók számára.

A pályázati felhívásra olyan Tudományos Diákköri Konferencia felhívásra benyújtott dolgozatokat, szakdolgozatokat, valamint diplomamunkákat várt a Tanács, amelyek a vízvi sszatartás, illetve a vízpótlás problematikájának megoldására irányultak, támogatva a fenntartható területi-, települési, vízügyi-, agrár-, vagy természetvédelmi tervezést.

A pályázathoz kapcsolódóan az alábbi intézményekkel áll folyamatos együttműködésben a Térségi Fejlesztési Tanács:

- Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Szent István Campus, Budai Campus
- Nemzeti Közszerolgalati Egyetem Víz tudományi Kar
- Neumann János Egyetem Kertészeti és Vidékfejlesztési Kar
- Szegedi Tudományegyetem, Földrajzi és Földtudományi Intézet.

A pályázat beadási határideje 2025. július 18. napja volt, amely határidőre 4 pályázat érkezett. Első helyezést Pálffy Benjámin István, a Szegedi Tudományegyetem Természettudományi és Informatikai Karának pályázója ért el, „Öntözési célú belvíztározó megvalósíthatóságának vizsgálata egy algyői területen” című pályaművével.

II. TÉRSÉGFEJLESZTÉS

II.1. A Területfejlesztési Konceptió alapján elkészült Homokhátság Cselekvési Terv bemutatása

A területfejlesztésről szóló 2023. évi CII. törvény előírta a térségi fejlesztési tanácsok számára, hogy országos fejlesztési és területfejlesztési koncepcióval összhangban ki kell dolgozniuk a térség **területfejlesztési koncepcióját és programját**. E rendelkezésre figyelemmel elkészült dokumentumot a **Tanács 11/2024. (V.9.) DTKHTFT határozatával fogadta el**.

A 2024-ben elfogadott Duna-Tisza Közi Homokhátság Területfejlesztési Konceptiója és Programja (a továbbiakban: Területfejlesztési Konceptió) által megfogalmazott célok, prioritások és fejlesztési elképzelések alapján elkészült a **Homokhátság Cselekvési Terv**, amely a javasolt beavatkozások a gazdaság fejlesztésén, illetve a tágabban értelmezett ökológiai adottságok javításán keresztül járul hozzá a Homokhátság fejlődéséhez. A program központjában a vegetációs vízvisszatartás, a földhasználat változtatása és az optimális területhasznosítás ösztönzése áll. A vízviszonyok javítása érdekében emberi beavatkozásokra pozitív hatással bíró intézkedéseket kívánnak végrehajtani. A javasolt beavatkozások a gazdaság fejlesztésén keresztül, valamint az ökológiai adottságok javításával járulnak hozzá a térség fejlődéséhez. Mivel a Homokhátság különböző részeinek eltérő adottságai és fejlődési potenciálja van, a gazdasági és ökológiai beavatkozások területileg és indokoltságukban szoros összhangban kell, hogy működjenek.

A Cselekvési Terv megvalósítására a Homokhátsági Fejlesztési Tanács **támogatási kérelmet** nyújtott be a Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztériumhoz, amelyet a Minisztérium a **BÁCS/282-2/2024.** iktatószámú, 2024. december 17. keltezésű támogatói okirat (a továbbiakban: Pályázat) alapján 31.800.000.- Ft összegű, vissza nem térítendő költségvetési támogatásban részesített.

A támogatott tevékenység időtartama **2025. január 1. napjától 2026. november 30. napjáig** tart, tartalmát tekintve pedig az alábbi **három intézkedés megvalósítását** jelenti:

1. Homokháti Speciális Célprogram - A mezőgazdasági termelők gazdálkodási szokásainak, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásának felmérése.
2. Esőkert rendszer létesítése közösségi összefogással - mintajellegű települési csapadékvíz gazdálkodási projekt.
3. Vízörző Fenntarthatósági Csoportfoglalkozás - Élményalapú projektmunka.

A fentiekben rögzített intézkedések megvalósítása során 2025. évben elért eredmények az alábbiak:

1. **Homokháti Speciális Célprogram - A mezőgazdasági termelők gazdálkodási szokásainak, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásának felmérése**

2025 tavaszán lezajlottak az egyeztető megbeszélések a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Bács-Kiskun Vármegyei Igazgatóságával, valamint a 2001-2007 között megvalósított Homokhátsági Speciális Célprogramot lebonyolító szervezetekkel, személyekkel. Ennek eredményeképpen került összeállításra a műszaki tartalom.

Az intézkedés megvalósítása keretében egy átfogó helyzetelemzés készítése a cél a tanyás és kisközségek jelenlegi gazdálkodási szokásairól, vízmegőrző és talajregeneráló gyakorlatokról, valamint klímaváltozáshoz és új technológiákhoz való alkalmazkodásukról, minimum 80 fő tanyagazdálkodó, önellátó és kapcsolódó szervezeti tag bevonásával. A helyzetelemzés keretében sor kerül adatgyűjtésre, problémák és lehetőségek részletes feltárására, SWOT-elemzésre, valamint ezek eredményére épülve fejlesztési irányok és szakmai ajánlások megfogalmazására. A felmérés eredménye kiadvány formájában kerül publikálásra.

A fenti műszaki tartalom alapján 2025. november hónapban az eredményes beszerzési eljárást követően a nyertes ajánlattevővel megkötésre került a vállalkozási szerződés annak kifejezett figyelembevételével, hogy a gazdálkodók számára kevésbé elfoglalt téli időszakban megtörténjen a felmérés, majd 2026 tavaszára elkészüljön a teljes elemzés.

2. Esőkert rendszer létesítése közösségi összefogással - mintajellegű települési csapadékvíz gazdálkodási projekt

A Homokhátsági Cselekvési Terv legnagyobb léptékű intézkedését jelenti az esőkertrendszer létesítése, amelynek megvalósítása az alábbiak szerint zajlott a 2025-ös évben:

Az intézkedés megvalósításának helyszínéül Kistelek település kiválasztását követően a megvalósítás tárgyában a településsel többszörös szóbeli egyeztetés zajlott, melynek eredményeképpen 2025. február 28. napján a Tanács és Kistelek Önkormányzata egy együttműködési megállapodást írt alá meghatározva az együttműködés kereteit.

A fentiekkel párhuzamosan indult meg a szakmai munka az esőkert rendszer létesítése ütemezésének és műszaki tartalmának összeállításával, melyet követően a megvalósításhoz szükséges beszerzési eljárások lebonyolítása zajlott.

Az esőkertrendszer tervezése, kivitelezése, ezek teljes körű koordinációja, valamint a mintaprojekt társadalmasításában való szakmai támogató részvétel ellátására szolgáltató beszerzésére volt szükség. Az eredményes beszerzési eljárást követően a nyertes ajánlattevővel 2025. július 28-án megkötésre került a vállalkozási szerződés, amely alapján a vállalkozó megkezdte a munkát. Az egyes tervezett helyszínek, időpontok kiválasztását, valamint a helyszínek felmérését követően elindult az esőkertek tervezési folyamata.

Az egyes eseményekhez szükséges catering biztosítása érdekében lefolytatott beszerzési eljárás eredményeképpen catering szolgáltatás tárgyában vállalkozási szerződést írt alá 2025. szeptember 11-én a Tanács a nyertes ajánlattevővel.

A kivitelezéshez szükséges nagygépek beszerzése érdekében két beszerzési eljárás zajlott. Mindkét eljárás eredményeképpen a nyertes ajánlattevővel létrejöttek az adásvételi szerződések, és ezek alapján a nagygépek helyszínre szállítása is megtörtént 2025. október 10. napjáig. Az eszközök az esőkertek kivitelezését és környezetük fenntartási munkáinak hatékony ellátását segítik Kisteleken, amelyhez szükséges ingyenes használatba adási megállapodás is létrejött Kisteleki Városi Önkormányzat és a Tanács között.

Az első esemény a megvalósítás folyamatában a 2025. szeptember 16-án megtartott projektnyitó rendezvény volt Kisteleken. Az eseményre meghívást kaptak a Homokhátsági Fejlesztési Tanács tagjainak képviselői, a térség szakmai szervezetei, Kisteleki Önkormányzat, kisteleki helyi civil szervezetek képviselői, illetve munkatársai, helyi és a Bács-Kiskun vármegyei sajtó képviselői, az Önkormányzat szakmai munkatársai.

Az eseményen előadást tartott Dr. Gulyás Ágnes, a Szegedi Tudományegyetem Környezet – és Természetföldrajzi tanszékének adjunktusa a települések klímaváltozáshoz való alkalmazkodási lehetőségeiről, valamint Farkas-Barta Kata az esőkertek működési mechanizmusáról, a városi csapadékvíz helyes gyűjtéséről és az esőkertek a települési csapadékvíz kezelés rendszerében elfoglalt szerepéről tartott előadásában összefoglalta a már megvalósult esőkertekkel kapcsolatos tapasztalatokat, valamint Kistelek településen megvalósuló esőkertekről, azok helyszíneiről, növényválasztási szempontjairól tájékoztatta a résztvevőket.

A fentieket követően megvalósult az esőkert építés első állomása 2025. szeptember 29-30. napján, a kisteleki Városháza melletti kijelölt helyszínen, valamint a második állomása 2025. november 4. és november 8-án, a kisteleki József Attila – Tömörkény utca sarkán lévő park területén. Az esőkertépítések első napján a talajmunkára és mulcsolásra került sor, második napon pedig lezajlott a növények beültetése és az elméleti edukáció.

A mintaprojekt megvalósítása az alábbi tervezett helyszíneken és ütemezés szerint folytatódik a jövőben:

- a Kistelek Kegyeleti Témapark esőkertek tervezés, kivitelezés, oktatási és szakmai nap megtartása a társulás tagjainak, önkormányzatainak, település fenntartóknak. Teljesítési határidő: 2026. április 15.
- Kistelek Fecskeházak tájrehabilitáció tervezés és 1 db esőkert kivitelezése helyi lakosság bevonásával Teljesítési határidő: 2026. május 15.

A mintaprojekt keretében 2026. május 31. napjáig elkészül továbbá egy, a projekt eredményeinek disszeminációjára szolgáló kézikönyv. Célja az esőkertek létesítésének, működésének és fenntartásának közérthető bemutatása, valamint a projekt során szerzett tapasztalatok összegzése, a lakosság és fenntartók számára használható formában.

3. Vízörző Fenntarthatósági Csoportfoglalkozás - Élményalapú projektmunka

Az előzetes tervek szerint az intézkedés keretében a fenntarthatóság tantárgyból érettségizni szándékozó középiskolás diákok számára, projektmunkájuk elkészítéséhez innovatív tudásátadás a cél a 2026. év tavaszi vagy nyári szünetében megszervezésre kerülő tábor formájában.

Az élményalapú projektmunka során a diákok szervezett formában, csoportosan látogatásokat tesznek bemutató tanyagazdaságoknál, alternatív jövedelemszerző gazdaságoknál, agroturisztikai szolgáltatóknál, települési önkormányzatoknál, helyi közösségeknél, civil szervezeteknél. Megismerkednek az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás innovatív megoldásaival, a vízkészletekkel való takarékos bánásmóddal, a mezőgazdasági termelés szerkezetátalakításával, az ökoszisztéma szolgáltatások fejlesztésével, a tanyai életformával, mint gazdálkodás terével.

III. TERÜLETI MONITORING ÉRTÉKELÉSEK

A Területfejlesztési Konceptió részletesen kitér a Duna-Tisza közti Homokhátság társadalmi, gazdasági, környezeti helyzetének elemzésére, a térség különböző szempontok szerinti adottságainak kiértékelésére, mindezekre épülve a meghatározott célokra és prioritásokra, illetve az ezekhez kapcsolódó fontosabb konkrét terület- és vidékfejlesztési feladatokra is.

A Területfejlesztési Konceptió rögzíti továbbá, hogy végrehajtásának eredményességét meghatározott időközönként monitoringozni szükséges, melynek célja a tervezési javaslatok hatékonyságának és hatásainak értékelése, valamint azok eredményeinek összehasonlítása az előzetes célokkal, elsősorban a dokumentumban rögzített indikátorok segítségével. Ezen mérőszámok úgy kerültek meghatározásra, hogy azok összhangban legyenek a Területfejlesztési Konceptióban szereplő célhierarchia olyan értékelési és nyomonkövetési keretet biztosít, amelyre támaszkodva vizsgálhatók a korábban kijelölt fejlesztési irányok és projektek gazdasági, társadalmi és környezeti hatásai, továbbá folyamatosan követhető a tervezés során meghatározott célok és intézkedések megvalósulása.

A dokumentum ajánlást is tartalmaz annak értékelési tervére vonatkozóan, mely szerint a kapcsolódó monitoring tevékenységet a 2025. évre javasolt megkezdeni, célja a térségben zajló jelenségek időbeli és területi összehasonlító elemzése, melyek segítségével valós információk tárhatók a döntéshozók felé. Ezen monitoring tevékenység az **éves rendszerességű területi monitoring jelentésekben** ölt testet, mely tartalmazza a célokhoz kapcsolódó eredmény indikátorok aktuális állapotát.

Az elemzések részben a Lechner Tudásközpont által üzemeltetett **Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszerből (TEIR)** kinyert adatok alapulvételével készültek, azonban ezen adatok több helyen hiányosak.

További adatforrásként az érintett adatokkal rendelkező, azokat kezelő települési önkormányzatok, az adott területhez tartozó hivatalos szervektől **bekért adatok** kerültek felhasználásra.

Az adatszolgáltatásban a következő szervezetek vettek rész:

- Központi Statisztikai Hivatal
- Országos Vízügyi Főigazgatóság
- Magyar Közút Nonprofit Kft.
- Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete
- Nemzeti Fejlesztési Központ
- Tiszaparti Termálfürdő Kft.
- Termáldomb Kft.
- Jonathermál Zrt.
- Agrárminisztérium, mint KAP Irányító Hatóság
- Duna-Tisza közti homokhátság területét érintő Bács-Kiskun, Csongrád-Csanád és Pest vármegye településeinek településvezetői

Az elemzés minden esetben a Területfejlesztési Konceptió által meghatározott indikátorok bázisértékeire és **báziséveire** épül. Ezek nagyrészt **2022. évi** adatokat jelentenek, ugyanakkor egyes mutatók esetében csak jóval korábbi évekre vonatkozó kiinduló adatok állnak rendelkezésre.

Az adatok bekérése során alapvető szempont volt, hogy a begyűjtés a **2025. év végéig rendelkezésre álló adatokra terjedjen ki**. Ugyanakkor több esetben a megkeresett szerveknél sem álltak rendelkezésre ilyen időpontig aktualizált adatok. Ennek megfelelően az elemzés minden esetben a legfrissebb elérhető adatokkal dolgozik, amelyek egyes mutatók esetében a 2024-es évre vonatkoznak. Amennyiben a bázisévéhez képest nem áll rendelkezésre frissebb adat, úgy azt „n.a.” feltüntetésével jelzésre került a táblázat megfelelő sorában.

A mutatószámok a Területfejlesztési Konceptió által meghatározott prioritások mentén kerültek rendszerezésre, és az alábbiak szerint kerültek elemzésre.

III.1. Vízgazdálkodási módok összehangolása, térségi víz- és tájgazdálkodási platformok létrehozásával

Az *1. sz. táblázatban* szereplő adatokat használtuk fel annak érdekében, hogy megvizsgáljuk az **1. számú prioritás** (A vízgazdálkodási módok összehangolása, térségi víz- és tájgazdálkodási platformok létrehozásával) mutatószámainak bázis értékhez képest történt változásait.

1. táblázat: A vízgazdálkodási módok összehangolása, térségi víz- és tájgazdálkodási platformok létrehozásával prioritás mutatószámai

Prioritás	Indikátor megnevezése	Bázis érték	Cél érték (2030)	A jelentés elkészítése időpontjában rendelkezésre álló értékek (2024-2025 évek adatai)
1. A vízgazdálkodási módok összehangolása, térségi víz- és tájgazdálkodási platformok létrehozásával	szolgáltatott víz mennyisége (1000 m ³) Bázis év: 2022	26 743.01	24 068.71	27 313.78
	felszín alatti víztározók száma (db)	0	3	8
	városi zöldterületek területe (m ²) Bázis év: 2022	10 584 784	11 643 262	n.a.
	öntözött mezőgazdasági terület (ha)	n.a.	-	n.a.
	ökológiai vízpótlással érintett terület nagysága (ha)	n.a.	-	305
	környezetvédelmi, tájvédelmi projektek száma (db/programozási ciklus) Bázis év: 2014-2020 ciklus	93	97	5
	állatlétszám (db/állategység) Bázis év: 2020	6 046 263	-	n.a.
	nemzeti parki terület (ha) Bázis év: 2023	40 000	44 000	n.a.
	kutatásra fordított forrás nagysága (Ft) Bázis év: 2014-2020 ciklus	42 608 277 223	46 869 104 945	6 035 754 530

Az 1. számú táblázat a vízgazdálkodási módok összehangolását célzó indikátorokat mutatja be, különböző évekre vetített bázisértékekkel, 2030-as célértékkel és a 2024-2025-ös elérhető adatokkal. Több indikátor (városi zöldterületek, öntözött területek, állatlétszám, nemzeti parki terület) esetében nem áll rendelkezésre a bázisértékhez képest frissebb adat, ami megnehezíti a értékelhetőséget, és a bázisévhez viszonyított változás nem vizsgálható.

A Területfejlesztési Konceptió 1. prioritásához kapcsolódó indikátorok alapján az előrehaladás összességében vegyes képet mutat.

A **szolgáltatott víz mennyisége** 26.743,01 ezer m³ bázisértékhez képest emelkedett, és a rendelkezésre álló legfrissebb adat szerint 27.313,78 ezer m³. Ez egyelőre nem a 2030-ra kitűzött célérték (24.068,71 ezer m³) irányába mutató elmozdulást jelez. A változás hátterében ugyanakkor több tényező is állhat – így például a vízgazdálkodási beavatkozások, az ellátási igények alakulása vagy az időjárási viszonyok –, ezért a mutató értelmezése csak ezek együttes vizsgálatával lehetséges. Ugyanakkor a tartósan emelkedő tendencia a fenntarthatósági szempontok érvényesülése szempontjából kockázatot jelezhet.

A Területfejlesztési Konceptió a „**felszín alatti víztározók száma (db)**” indikátort nevesíti. Ugyanakkor a Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv rendszerében a hivatalosan alkalmazott kategória nem a „felszín alatti víztározó”, hanem a „**felszín alatti víztest**”, amely egy vagy több víztartó képződményen belül térben lehatárolt felszín alatti vízkészlet-egységet jelent. Ezzel összhangban az Országos Vízügyi Főigazgatóság nyilvántartása is a felszín alatti víztestekre épül. Ennek megfelelően a 2. számú táblázat érintett sorában szereplő érték nem 8 külön víztározót, hanem 8 felszín alatti víztestet jelent, ezen belül 4 db porózus és 4 db sekély porózus víztestet. A fogalmi eltérés rögzítése kulcsfontosságú a mutató szakszerű értelmezése és a teljes körű értékelés megalapozása szempontjából.

A **felszín alatti víztest** mutató számszerű alakulása ugyanakkor a rendelkezésre álló adatok alapján kedvező képet mutat: a bázisérték 0 db, a 2030-ra kitűzött célérték 3 db, míg a jelentés készítésének időpontjában rendelkezésre álló érték 8 db. Ez azt jelenti, hogy a célérték a vizsgált időszakban már teljesült, sőt meghaladásra is került. Ugyanakkor hangsúlyozni szükséges, hogy ez a teljesülés nem új víztározó létesítmények számának növekedését, hanem a térségben azonosított és nyilvántartott felszín alatti víztestek számát tükrözi.

Módszertani szempontból ezért a mutató jelenlegi formájában csak korlátozottan alkalmas a beavatkozások eredményességének mérésére. A felszín alatti víztestek száma ugyanis jellemzően nem fejlesztési projektek közvetlen eredményeként változik, hanem szakmai lehatárolási és nyilvántartási kategória. Emiatt a mutató inkább a térség hidrogeológiai adottságainak leírására alkalmas, mintsem a vízgazdálkodási intézkedések teljesítményének nyomon követésére.

Az **ökológiai vízpótlással érintett terület** esetében ugyan rendelkezésre áll aktuális adat (305 ha), azonban bázis- és célérték hiányában a mutató alapján trendjellegű vagy célértékhez viszonyított értékelés nem végezhető el. Ez rámutat arra, hogy egyes indikátorok a jelenlegi formájukban inkább állapotjelzőként, semmint teljes körű monitoringmutatóként használhatók. Az ökológiai vízpótlással érintett területek nagysága az elemzéshez történt adatgyűjtés során került feltárássra, amely az alábbiak szerint tevődik össze:

- A Duna-Tisza közti Homokhátság területén olyan ökológiai vízpótlás, amely Bács-Kiskun vármegye területére esik, nincs.
- Pest-Vármegye területén a Dabasi turjános részesül vízpótlásban, mintegy 200-300 ha területen.
- Csongrád-Csanád vármegyében a Büdösszéki-csatorna kap ökológiai célú vízpótlást, melynek becsült területe 5 ha.

A **környezetvédelmi és tájvédelmi projektek száma**, valamint a **kutatásra fordított forrás nagysága** esetében módszertani szempontból figyelembe kell venni, hogy a bázis- és célértékek teljes programozási ciklusra vonatkoznak, míg a jelentésben szereplő aktuális adatok időközi teljesítést tükröznek. Ennek megfelelően a 2024–2025. évekre vonatkozó 5 db projekt és a 6.035.754.530 Ft kutatási forrás önmagában még nem alkalmas arra, hogy a 2030-as célértékek teljesüléséről végleges következtetést lehessen levonni, ugyanakkor jelzi a prioritáshoz kapcsolódó beavatkozások megkezdését és folyamatban lévő megvalósítását.

Az 1. prioritás esetében egyes indikátoroknál már érzékelhető érdemi előrehaladás, ugyanakkor a monitoringrendszer megbízhatóbb értékelhetősége érdekében szükséges az adatfrissítés rendszerességének erősítése, valamint azon mutatók esetében, ahol ez még nem történt meg, a bázis- és célértékek pontosítása. Ez különösen fontos annak érdekében, hogy a prioritás megvalósulásának gazdasági, társadalmi és környezeti hatásai a következő monitoring időszakokban teljesszűrt és összehasonlítható módon értékelhetők legyenek.

III.2. Tanyarendszer revitalizációja, komplex külterületi programok megvalósításával

A 2. számú táblázatban szereplő indikátorszámok vizsgálat középpontjában a **tanyarendszer revitalizációját szolgáló tényezők változásainak értékelése** áll. A Területfejlesztési Konceptió 2. prioritásához („A tanyarendszer revitalizációja, komplex külterületi programok megvalósításával”) kapcsolódó indikátorok alapján az előrehaladás összességében vegyes, de több területen kifejezetten előrehaladott képet mutat. Az értékelést ugyanakkor több mutató esetében korlátozza a friss adatok hiánya, illetve néhány indikátornál a bázisérték hiánya vagy az eltérő mértékegységű célmeghatározás.

2. táblázat: A tanyarendszer revitalizációja, komplex külterületi programok megvalósításával prioritás indikátorai

Prioritás	Indikátor megnevezése	Bázis érték	Cél érték (2030)	A jelentés elkészítése időpontjában rendelkezésre álló értékek (2024-2025 évek adatai)
2. A tanyarendszer revitalizációja, komplex külterületi programok megvalósításával	külterületen élő lakónépesség (fő) Bázis év: 2022	100 759	100 759	n.a.
	külterületi lakások és egyéb lakóingatlanok száma (db) Bázis év: 2022	52 686	52 686	n.a.
	külterületeken kiépült új és felújított megállóhelyek száma (db / programozási ciklus)	0	200	98
	kerékpárutak hossza (km) Bázis év: 2022	442,65	486	478,6
	új tehetséggondozási programban részesülő fiatalok száma (fő)	-	600	0
	falusi és tanyagondnoki feladatot ellátó személyek számának növekedése (%) Bázis év: 2023	162 fő	20	6,17
	modernizált lakótanyák száma (db / programozási ciklus)	-	1 000	n.a.
	felmért tanyák száma (db)	-	10 000	14 603
	felújított dűlőutak száma (db)	-	200	346
	külterületi szilárd útburkolatú utak hossza (km) Bázis év: 2022	720,34	820	739,8

A fenti statisztikai adatok alapján a következő megállapítások vonhatók le:

- A **külterületen élő lakónépesség, valamint a külterületi lakások és egyéb lakóingatlanok száma** esetében a bázisértékek rendelkezésre állnak, azonban friss adat hiányában a változás iránya és mértéke jelenleg nem értékelhető. E mutatók ugyanakkor a prioritás társadalmi és településszerkezeti hatásainak nyomon követése szempontjából kulcsfontosságúak.
- A **külterületeken kiépült új és felújított megállóhelyek száma** terén a vizsgált időszakban 98 db teljesítés mutatható ki a 200 db-os célértékhez viszonyítva, ami a cél közel felének teljesülését jelenti. Ez érdemi előrehaladást jelez, különösen annak fényében, hogy programozási ciklushoz kötött mutatóról van szó, így a teljesítés várhatóan a ciklus előrehaladtával tovább növekedhet.
- Kedvező tendencia látható a **kerékpárutak hosszánál**: a 2022. évi 442,65 km-es bázisértékhez képest a legfrissebb adat 478,6 km, ami közel 36 km bővülést jelent, és a

2030-as célérték (486 km) több mint 98%-os teljesítését jelzi. Ez arra utal, hogy a külterületi elérhetőséget és a fenntartható közlekedési kapcsolatok erősítését szolgáló fejlesztések ezen a területen jelentős előrehaladást mutatnak.

- Hasonlóan kedvező a **felújított dűlőutak száma** is, ahol a 200 db-os célértékhez képest 346 db teljesítés szerepel, vagyis a célérték már a vizsgált időszakban meghaladásra került. Ez a külterületi közlekedési infrastruktúra fejlesztésének intenzív megvalósítását mutatja.
- A **külterületi szilárd útburkolatú utak hossza** szintén növekedést mutat: a 2022. évi 720,34 km-es bázisérték 739,8 km-re emelkedett, ami közel 19,5 km bővülést jelent. Ez egyelőre a 2030-as célérték (820 km) mintegy 90%-os teljesítésének felel meg, tehát a mutató előrehaladása kedvező, ugyanakkor további fejlesztések szükségesek a cél eléréséhez.
- A **modernizált lakótanyák száma** esetében jelenleg nem áll rendelkezésre adat, ezért az indikátor előrehaladása nem értékelhető.
- Ezzel szemben a **felmért tanyák száma** már most jelentősen meghaladja a célértéket: a 10.000 db-os célhoz képest 14.603 db felmért tanya szerepel a nyilvántartásban. Ez kiemelkedő teljesítést jelez, és arra utal, hogy a külterületi állomány feltérképezése a prioritás megvalósításának egyik legerősebb eleme.
- Az **új tehetséggondozási programban részesülő fiatalok száma** esetében a célérték 600 fő, ugyanakkor a jelentés készítésének időpontjában 0 fő szerepel. Ez arra utal, hogy a program még nem indult el, vagy az adatgyűjtés/nyilvántartás még nem rögzített teljesítést, ezért itt a következő időszakban külön figyelmet igényel a beavatkozások tényleges megkezdésének és mérhetőségének biztosítása.
- A **falu- és tanyagondnoki feladatot ellátó személyek számának növekedése** esetében a bázisadat 2023-ban 162 fő, a cél 20%-os növekedés, míg a rendelkezésre álló érték 6,17%. Ez a célértékhez viszonyítva részleges előrehaladást jelez, ugyanakkor már érzékelhető bővülést mutat a szolgáltatási kapacitásokban.

A 2. prioritás esetében a fizikai infrastruktúrához és külterületi feltáráshoz kapcsolódó indikátorok (megállóhelyek, kerékpárutak, felmért tanyák, dűlőutak, szilárd burkolatú utak) többnyire kedvező, több esetben kimagasló előrehaladást mutatnak. Ezzel szemben a társadalmi-demográfiai és szolgáltatási jellegű mutatók egy részénél (külterületi népesség, lakásállomány, modernizált lakótanyák, tehetséggondozási program) az adatellátottság vagy a tényleges teljesítési szint alapján még korlátozott az értékelhetőség. A prioritás teljes körű hatásvizsgálatához ezért a következő monitoring ciklusban különösen fontos a hiányzó adatok pótlása és az érintett indikátorok egységes, rendszeres adatfrissítése.

III.3. Zöldgazdaság modelljének széleskörű alkalmazása, energiahatékony beruházások támogatásával

A 3. számú táblázatban szereplő adatokat használtuk fel arra, hogy Területfejlesztési Konceptió 3. prioritásához („A zöldgazdaság modelljének széleskörű alkalmazása, energiahatékony beruházások támogatásával”) kapcsolódó mutatókat elemezzük.

Az előrehaladás összességében vegyes képet mutat, ugyanakkor több fogyasztási és erőforrás-hatékonysági mutató esetében kedvező irányú elmozdulás azonosítható. Az értékelést több indikátornál korlátozza a friss adatok hiánya, különösen a lakossági megújulóenergia-használatot és a környezetvédelmi ipar vállalkozásszámát mérő mutatók esetében.

3. táblázat: A zöldgazdaság modelljének széleskörű alkalmazása, energiahatékony beruházások támogatása prioritás mutatószámai

Prioritás	Indikátor megnevezése	Bázis érték	Cél érték (2030)	A jelentés elkészítése időpontjában rendelkezésre álló értékek (2024-2025 évek adatai)
3. A zöldgazdaság modelljének széleskörű alkalmazása, energiahatékony beruházások támogatásai	környezetvédelmi iparban tevékenykedő vállalkozások száma (db) Bázis év: 2013	169	190	n.a.
	energetikailag hasznosított hulladék mennyisége (t) Bázis év: 2021	32 080.50	35 288.55	461,6
	napelemmel ellátott lakások és üdülők száma (db) Bázis év: 2022	11 881	13 000	n.a.
	napkollektorral ellátott lakások száma (db) Bázis év: 2022	136	177	n.a.
	hőszivattyúval ellátott lakások száma (db) Bázis év: 2022	169	203	n.a.
	egy főre jutó áramfogyasztás (1000 kWh/fő) Bázis év: 2022	3.89	3.501	3,8
	egy főre jutó gázfogyasztás (1000 m ³ /fő) Bázis év: 2022	0.35	0.315	0,27
	egy főre jutó hulladék kommunális mennyisége (t/fő) Bázis év: 2022	0.27	0.24	0,23

A táblázat adatainak elemzésével tett megállapítások:

- A **környezetvédelmi iparban tevékenykedő vállalkozások száma** esetében a 2013. évi bázisérték (169 db) és a 2030-as célérték (190 db) rendelkezésre áll, ugyanakkor aktuális adat hiányában a mutató előrehaladása jelenleg nem értékelhető. Hasonlóképpen nem áll rendelkezésre friss adat a **napelemmel ellátott lakások és üdülők, a napkollektorral ellátott lakások, valamint a hőszivattyúval ellátott lakások számáról** sem, ezért e mutatók esetében a zöldenergia-beruházások lakossági terjedésének üteme a jelen monitoring időszakban nem vizsgálható. Mindez azért jelent korlátot, mert a prioritás egyik központi célja éppen az energiahatékony és megújuló energiahasználatot támogató beruházások ösztönzése.
- Az **energetikailag hasznosított hulladék mennyisége** mutató esetében a 2021. évi bázisérték 32.080,50 tonna, a célérték 35.288,55 tonna, míg a rendelkezésre álló aktuális adat 461,6 tonna. Ez az érték a bázis- és célértékhez képest rendkívül alacsony, ezért módszertani szempontból indokolt az adat tartalmának és időbeli vonatkozásának felülvizsgálata. Valószínűsíthető, hogy az aktuális adat eltérő adattartalmú (pl. részidőszakra, részrendszerre vagy szűkebb adatkörre vonatkozik), így közvetlenül nem összehasonlítható a bázis- és célértékkel. Ennek tisztázása nélkül a mutató alapján érdemi következtetés nem vonható le.
- Az **egy főre jutó áramfogyasztás** esetében a 2022. évi bázisérték 3,89 ezer kWh/fő, a 2030-as célérték 3,501 ezer kWh/fő, míg az aktuális érték 3,8 ezer kWh/fő. Ez mérsékelt, de kedvező irányú csökkenést jelez a bázisévhez képest, ugyanakkor a

célérték teljesítéséhez további érdemi csökkenés szükséges. A mutató alakulása arra utal, hogy az energiahatékonysági intézkedések hatása részben már érzékelhető lehet, de a 2030-as cél eléréséhez a jelenlegi tendencia erősítése indokolt.

- Az **egy főre jutó gázfogyasztás** mutatója kifejezetten kedvező elmozdulást mutat. A 2022. évi 0,35 ezer m³/fő bázisértékhez képest az aktuális érték 0,27 ezer m³/fő, amely már a 2030-ra kitűzött 0,315 ezer m³/fő célértéknél is alacsonyabb. Ez azt jelzi, hogy a célérték a vizsgált időszakban teljesült, sőt meghaladásra került. A tendencia összhangban áll a fogyasztáscsökkentést és energiahatékonyságot ösztönző törekvésekkel, ugyanakkor a mutató értelmezése során itt is célszerű figyelembe venni a külső tényezőket (pl. energiaárak, időjárási viszonyok, fogyasztói alkalmazkodás).
- Az **egy főre jutó kommunális hulladék mennyisége** szintén kedvező képet mutat: a 2022. évi 0,27 t/fő bázisérték 0,23 t/fő értékre csökkent, ami nemcsak a csökkenési irányt erősíti meg, hanem a 2030-as célértéket (0,24 t/fő) is eléri, illetve meghaladja. Ez a hulladékgazdálkodási és fogyasztási szokások szempontjából pozitív fejleményként értékelhető, és arra utal, hogy a zöldgazdasági szemlélethez kapcsolódó intézkedések egy része a gyakorlatban is érvényesül.

A 3. prioritás indikátorai közül a fajlagos fogyasztási és hulladékképződési mutatók többsége kedvező irányú elmozdulást mutat, több esetben már a 2030-as célérték is teljesült. Ugyanakkor a prioritás beruházási és vállalkozásfejlesztési dimenzióját mérő mutatók (környezetvédelmi ipar vállalkozásai, megújulóenergia-eszközökkel ellátott lakások) esetében a friss adatok hiánya jelentősen korlátozza az átfogó értékelést. A következő monitoring időszakban ezért kiemelten fontos az adatfrissítés biztosítása, valamint az energetikailag hasznosított hulladék mutató adattartalmának módszertani tisztázása annak érdekében, hogy a prioritás megvalósulása teljes körűen és összehasonlítható módon értékelhető legyen.

III.4. Vármegyéken átnyúló településkapcsolatok kialakítása, partnerséget ösztönző intézkedésekkel

A Területfejlesztési Konceptió 4. prioritásához („A vármegyéken átnyúló településkapcsolatok kialakítása, partnerséget ösztönző intézkedésekkel”) kapcsolódó indikátorokat a *4. számú táblázat* alapján vizsgáltuk. Az előrehaladás összességében vegyes képet mutat. A közlekedési infrastruktúra-fejlesztések egy része esetében már kimutatható érdemi teljesítés, ugyanakkor több, stratégiai jelentőségű vasúti indikátornál nem áll rendelkezésre friss adat, illetve a gyorsforgalmi úthálózatra vonatkozó mutatónál egyelőre nem történt előrelépés. A partnerségi és rendezvényszervezési dimenzió ugyanakkor a rendelkezésre álló adatok alapján kiemelkedően erős teljesítést jelez.

4. táblázat: Vármegyéken átnyúló településkapcsolatok kialakítása, partnerséget ösztönző intézkedésekkel prioritás mutatószámai

Prioritás	Indikátor megnevezése	Bázis érték	Cél érték (2030)	A jelentés elkészítése időpontjában rendelkezésre álló értékek (2024-2025 évek adatai)
4. A vármegyéken átnyúló településkapcsolatok kialakítása, partnerséget ösztönző intézkedésekkel	átépített vagy korszerűsített közutak hossza – nem TEN-T (km)	0	150	36,7
	épített gyorsforgalmi utak hossza (km)	0	130	0
	felújított vasútvonalak hossza (km)	0	193	n.a.
	elkészült tervdokumentációk vasúti személyszállítás újraindításáról, új vasúti korridorokról (db)	0	3	n.a.
	szállított utasok a kecskeméti helyi közösségi közlekedésben (fő) Bázis év: 2022	9 425.000	10 688 920	18 219 000
	közösen, illetve határon túli részvétellel megvalósított rendezvények, kulturális és sportprogramok (db)	0	50	955

A táblázat adatait megvizsgálva az alábbi változások fedezhetők fel a bázisértékekhez képest:

- Az **átépített vagy korszerűsített, nem TEN-T hálózathoz tartozó közutak hossza** esetében a bázisérték 0 km, a 2030-as célérték 150 km, míg a jelentés készítésének időpontjában 36,7 km szerepel. Ez a célérték mintegy egynegyedének teljesítését jelenti, vagyis a mutató esetében megindult az előrehaladás, de a cél eléréséhez a következő időszakban további jelentős fejlesztések szükségesek.
- Ezzel szemben az **épített gyorsforgalmi utak hossza** mutató (0 km bázisérték, 130 km célérték) esetében továbbra is 0 km a nyilvántartott érték, ami arra utal, hogy ezen a területen a vizsgált időszakban még nem jelent meg kimutatható teljesítés. Az „épített gyorsforgalmi utak hossza (km)” indikátor esetében módszertani pontosítás indokolt. A jelenlegi megnevezés kizárólag újonnan megépített szakaszokra utal, miközben a 2030-ra kitűzött 130 km-es célérték teljesülése feltehetően csak a felújított, illetve korszerűsített gyorsforgalmi útszakaszok figyelembevételével értelmezhető. Ennek megfelelően indokolt az indikátor megnevezésének és adattartalmának pontosítása oly módon, hogy az a megépített és felújított/korszerűsített gyorsforgalmi útszakaszok együttes hosszát tükrözze.
- A vasúti fejlesztésekhez kapcsolódó indikátorok esetében (**felújított vasútvonalak hossza, valamint a vasúti személyszállítás újraindítására és új vasúti korridorokra vonatkozó elkészült tervdokumentációk száma**) jelenleg nem áll rendelkezésre adat, ezért ezek előrehaladása nem értékelhető. Ez különösen azért jelent korlátot, mert a prioritás egyik lényegi eleme éppen a térségi és vármegyéken átnyúló kapcsolatok közlekedési megerősítése, amelyben a vasúti kapcsolatok fejlesztése meghatározó szerepet tölthet be.
- A **kecskeméti közösségi közlekedésben szállított utasok száma** ugyanakkor kiemelkedő növekedést mutat: 9.425.000 főről 18.219.000 főre duplázódott, amely jelentősen meghaladja a 2030-ra kitűzött 10.688.920 fős célértéket. A mutató alapján a célérték teljesült, sőt többszörösen meghaladásra került. Ugyanakkor a mutató értelmezése során módszertani óvatosság indokolt, mivel a helyi közösségi közlekedési utasszámok országos statisztikai számbavételében az elmúlt időszakban módszertani változások történtek, amelyek az idősoros összehasonlíthatóságot részben korlátozhatják.

- A közösen, illetve határon túli részvétellel megvalósított rendezvények száma, illetve határon túli részvétellel megvalósított rendezvények, kulturális és sportprogramok száma mutató esetében szintén rendkívül erős teljesítés látható. A 0 db bázisértékhez és az 50 db-os célértékhez képest a rendelkezésre álló adat 955 db, ami a célérték jelentős túlteljesítését jelenti. Ez arra utal, hogy a partnerségi együttműködések, a térségi kapcsolatok aktivizálása, valamint a közös programok szervezése a prioritás egyik legerősebb és legdinamikusabban megvalósuló eleme.

A 4. prioritás esetében a partnerségi és közösségi kapcsolódást mérő indikátorok kiemelkedő előrehaladást mutatnak, és a helyi közösségi közlekedés utasszáma is jelentős növekedést jelez. Ezzel szemben az infrastrukturális közlekedésfejlesztési mutatók közül a nem TEN-T közutak esetében részleges, a gyorsforgalmi utaknál egyelőre nincs kimutatható teljesítés, míg a vasúti indikátoroknál az adatellátottság hiánya korlátozza az értékelést. A következő monitoring ciklusban ezért kiemelten fontos a vasúti mutatók adatainak pótlása, valamint a közösségi közlekedési utasszámok módszertani értelmezésének egységesítése annak érdekében, hogy a prioritás megvalósulása teljes körűen és összehasonlítható módon legyen nyomon követhető.

III.5. Kecskemét központú innovációs környezet, a kreatív tudástér és kultúra megerősítésével

A Területfejlesztési Konceptió 5. prioritásához („Kecskemét központú innovációs környezet, a kreatív tudástér és kultúra megerősítésével”) kapcsolódó indikátorokat az 5. számú táblázat adatai szerint vizsgáltuk. Az előrehaladás összességében kedvező képet mutat. A vizsgált mutatók többsége esetében mérhető előrelépés tapasztalható, több indikátornál pedig a 2030-ra kitűzött célérték már a jelentés készítésének időpontjában teljesült, illetve meghaladásra került. Ez arra utal, hogy a prioritás különösen az oktatási, kulturális és kreatív kapacitások erősítése terén érdemi eredményeket mutat.

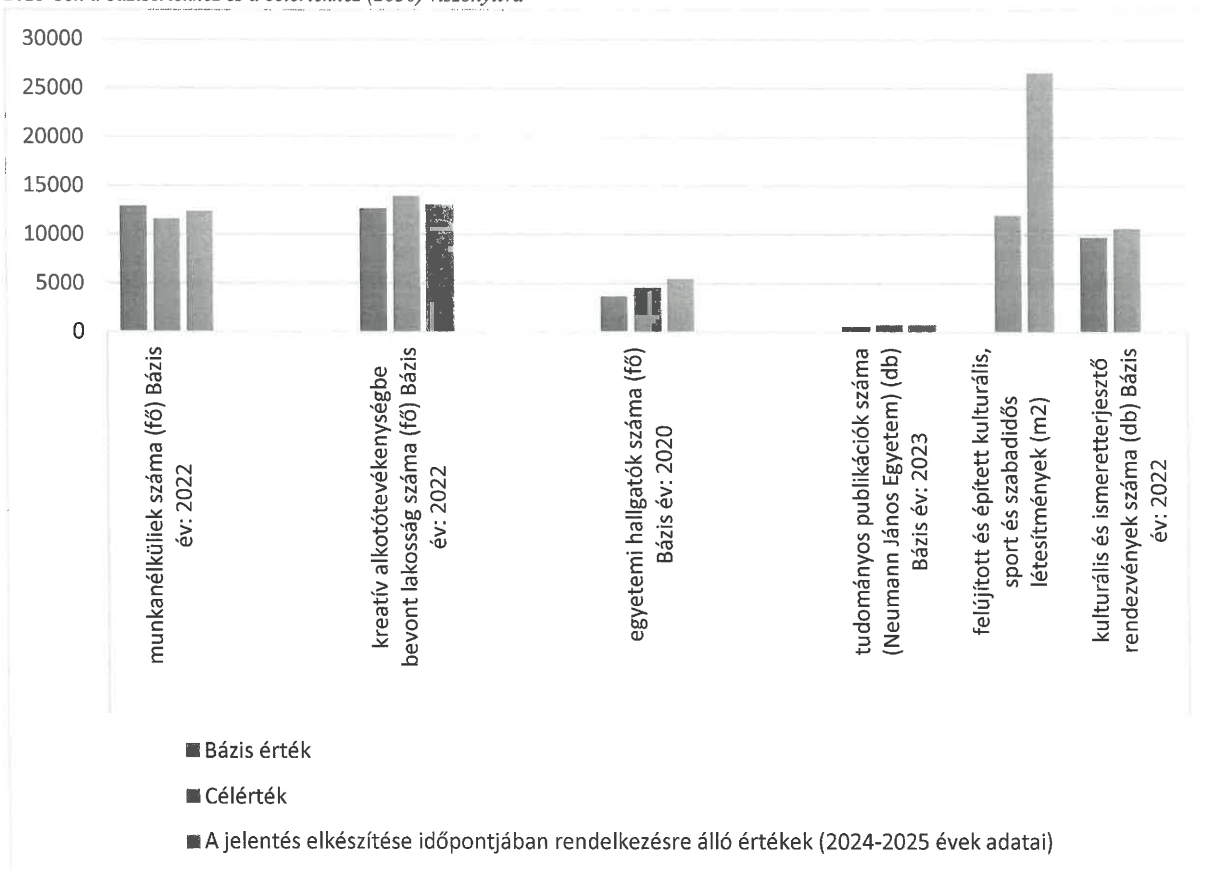
5. táblázat: Kecskemét központú innovációs környezet, a kreatív tudástér és kultúra megerősítésével prioritás mutatószámai

Prioritás	Indikátor megnevezése	Bázis érték	Cél érték (2030)	A jelentés elkészítése időpontjában rendelkezésre álló értékek (2024-2025 évek adatai)
5. Kecskemét központú innovációs környezet, a kreatív tudástér és kultúra megerősítésével	munkanélküliek száma (fő) Bázis év: 2022	12 916	11 624	12 423
	kreatív alkotótevékenységbe bevont lakosság száma (fő) Bázis év: 2022	12 686	13 955	13 047
	egyetemi hallgatók száma (fő) Bázis év: 2020	3 651	4 500	5 475
	tudományos publikációk száma (Neumann János Egyetem) (db) Bázis év: 2023	529	750	751
	felújított és épített kulturális, sport és szabadidős létesítmények (m2)	0	12 000	26 622,64
	kulturális és ismeretterjesztő rendezvények száma (db) Bázis év: 2022	9 709	10 680	19 311

A táblázat adatait megvizsgálva az alábbi tendenciákat állapíthatjuk meg:

- A munkaerőpiaci helyzetet jelző **munkanélküliek száma** esetében a 2022. évi 12.916 fős bázisértékhez képest a rendelkezésre álló adat 12.423 fő, ami csökkenést jelez, és így kedvező irányú elmozdulásként értékelhető. Ugyanakkor a 2030-ra kitűzött célérték 11.624 fő, ezért a cél teljesítéséhez további mérséklődés szükséges. A mutató alapján a prioritás gazdasági hatásai már érzékelhetők, de a célérték eléréséhez a foglalkoztatást támogató intézkedések további erősítése indokolt.
- A **kreatív alkotótevékenységbe bevont lakosság száma** szintén növekedést mutat: a 2022. évi 12.686 fős bázisérték 13.047 főre emelkedett. Ez kedvező tendencia, ugyanakkor a 2030-as célérték (13.955 fő) még nem teljesült, így ezen a területen további bővülés szükséges. A mutató alakulása ugyanakkor egyértelműen azt jelzi, hogy a kreatív és közösségi aktivitások ösztönzése már a jelenlegi időszakban is kimutatható hatással bír.
- Az **egyetemi hallgatók száma** esetében kiemelkedően kedvező előrehaladás figyelhető meg. A 2020. évi 3.651 fős bázisértékhez képest a rendelkezésre álló adat 5.475 fő, amely jelentősen meghaladja a 2030-ra kitűzött 4.500 fős célértéket. A mutató alapján a felsőoktatási vonzerő és a tudástér megerősítése a prioritás egyik legerősebb elemeként értékelhető.
- Hasonlóan kedvező a **tudományos publikációk száma** indikátor alakulása is. A 2023. évi 529 db-os bázisértékhez képest a jelentés készítésének időpontjában 751 db publikáció szerepel, amely a 750 db-os célértéket már eléri, illetve minimálisan meg is haladja. Ez a tudományos teljesítmény erősödését jelzi, és összhangban áll az innovációs környezet fejlesztésére irányuló prioritási célokkal.
- A **felújított és épített kulturális, sport- és szabadidős létesítmények területe** mutató szintén kiemelkedő teljesítést mutat. A 0 m² bázisértékhez képest 26.622,64 m² teljesítés áll rendelkezésre, ami több mint kétszerese a 12.000 m²-es célértéknek. Ez arra utal, hogy a kulturális és közösségi infrastruktúra fejlesztése a tervezettnél gyorsabb ütemben haladt előre, és a prioritás fizikai intézményi hátterének megerősítése jelentős eredményeket hozott.
- A **kulturális és ismeretterjesztő rendezvények száma** esetében ugyancsak jelentős növekedés látható. A 2022. évi 9.709 db-os bázisérték 19.311 db-ra emelkedett, amely számottevően meghaladja a 2030-as célértéket (10.680 db). A mutató kiemelkedő túlteljesítése azt jelzi, hogy a kulturális és tudásmegosztó programok szervezése intenzíven bővült, és a prioritás közösségi-kulturális dimenziója a vártnál erőteljesebben valósul meg.

1. ábra: Kecskemét központú innovációs környezet, a kreatív tudástér és kultúra megerősítésével prioritás mutatószámainak alakulása 2024-2025-ben a bázisértékhez és a célértékhez (2030) viszonyítva

Az 5. prioritás indikátorai alapján a Kecskemét központú innovációs, kulturális és tudástér-fejlesztési célok megvalósítása előrehaladott állapotban van. A vizsgált mutatók többsége kedvező irányú elmozdulást mutat, több esetben pedig a 2030-as célérték már teljesült vagy meghaladásra került. A további monitoring során elsősorban azoknál az indikátoroknál indokolt a beavatkozások folytatása és erősítése, ahol a célérték még nem teljesült (különösen a munkanélküliek száma és a kreatív alkotótevékenységbe bevont lakosság száma), ugyanakkor az eddigi eredmények alapján a prioritás összességében sikeresen halad a kitűzött célok megvalósítása felé.

III.6. Magas minőségű élelmiszergazdaság, klímabarát agrárberuházások támogatásával

A Területfejlesztési Koncepció 6. prioritásához („Magas minőségű élelmiszergazdaság, klímabarát agrárberuházások támogatásával”) kapcsolódó indikátorokat a 6. számú táblázatban szereplő adatai alapján vizsgáltuk. Az előrehaladás érdemi értékelése jelenleg korlátozott, mivel a mutatók többsége esetében nem áll rendelkezésre friss adat. A rendelkezésre álló információk alapján ugyanakkor egyes közösségi és piacépítési jellegű folyamatok már kedvező előrehaladást mutatnak, míg az agrártermelési szerkezetet és földhasználatot leíró indikátorok esetében az adatfrissítés hiánya miatt csak részleges következtetések vonhatók le.

6. táblázat: Magas minőségű élelmiszergazdaság, klímabarát agrárberuházások támogatásával prioritás mutatószámok

Prioritás	Indikátor megnevezése	Bázis érték	Cél érték (2030)	A jelentés elkészítése időpontjában rendelkezésre álló értékek (2024-2025 évek adatai)
6. Magas minőségű élelmiszergazdaság, klímabarát agrárberuházások támogatásával	bio- és ökológiai gazdálkodásba bevont terület nagysága (ha) Bázis év: 2021	31 036	34 140	n.a.
	helyi termékeket szerepeltető rendezvények száma (db)	0	50	265
	gazdaságok száma (db) Bázis év: 2020	35 268	35 268	n.a.
	egy gazdaságra jutó termelési érték STÉ (1000 Eur) Bázis év: 2020	21	25	n.a.
	a gazdaságok használatában levő üvegház, konyhakert, szőlő és gyümölcsös területe (ha) Bázis év: 2020	33 052	36 357	n.a.
	gyepterületek nagysága (ha) Bázis év: 2020	111 360	122 496	n.a.

A **bio- és ökológiai gazdálkodásba bevont terület nagysága** esetében a 2021. évi bázisérték 31.036 ha, a 2030-as célérték 34.140 ha, azonban aktuális adat hiányában a változás mértéke jelenleg nem állapítható meg. Hasonlóképpen nem értékelhető érdemben a **gazdaságok száma**, az **egy gazdaságra jutó termelési érték (STÉ)**, a **gazdaságok használatában lévő üvegház-, konyhakert-, szőlő- és gyümölcsös terület nagysága**, valamint a **gyepterületek nagysága** sem, mivel e mutatók esetében a bázis- és célértékek ugyan rendelkezésre állnak, de friss adatok nem. Ezek az indikátorok a prioritás agrárgazdasági, termelésszerkezeti és klímaalkalmazkodási hatásainak nyomon követése szempontjából meghatározó jelentőségűek, ezért az adatfrissítésük a következő monitoring időszakban kiemelten indokolt.

A **helyi termékeket szerepeltető rendezvények száma** ugyanakkor kifejezetten kedvező képet mutat. A 0 db-os bázisértékhez és az 50 db-os célértékhez képest a jelentés készítésének időpontjában 265 db rendezvény szerepel, ami a célérték jelentős mértékű túlteljesítését jelzi. Ez arra utal, hogy a helyi termékek láthatóságát, piaci beágyazottságát és közösségi megjelenését erősítő kezdeményezések a vizsgált időszakban dinamikusabban bővültek, és a prioritás ezen eleme erőteljesen megvalósul.

A 6. prioritás esetében jelenleg elsősorban a helyi termékekhez kapcsolódó rendezvényalapú, közösségi-piaci aktivitások előrehaladása mutatható ki egyértelműen, míg az agrárgazdasági szerkezetet és a klímabarát termelési gyakorlatok terjedését mérő indikátoroknál az adatellátottság hiánya jelentősen korlátozza az elemzést. A prioritás teljes körű értékelhetősége érdekében a következő monitoring ciklusban kiemelten fontos a mezőgazdasági és földhasználati mutatók rendszeres és egységes adatfrissítésének biztosítása.

III.7. Széles körű társadalmi felzárkóztatás, professzionális közösségfejlesztéssel és jó gyakorlatok importjával

A Területfejlesztési Konceptió 7. prioritásához („Széles körű társadalmi felzárkóztatás, professzionális közösségfejlesztéssel és jó gyakorlatok importjával”) kapcsolódó indikátorokat

a 7. számú táblázat adatai alapján vizsgáltuk. Az előrehaladás összességében kedvező képet mutat. A rendelkezésre álló adatok szerint a prioritás különösen a szolgáltatásfejlesztési és intézményi beavatkozások terén mutat jelentős eredményeket, több indikátor esetében a 2030-ra kitűzött célérték már a jelentés készítésének időpontjában teljesült vagy számottevően meghaladásra került. Ugyanakkor egyes társadalmi állapotmutatók esetében az adatfrissítés hiánya korlátozza a teljes körű értékelést.

7. számú táblázat: Széles körű társadalmi felzárkóztatás, professzionális közösségfejlesztéssel és jó gyakorlatok importjával prioritás mutatószámai

Prioritás	Indikátor megnevezése	Bázis érték	Cél érték (2030)	A jelentés elkészítése időpontjában rendelkezésre álló értékek (2024-2025 évek adatai)
7. Széles körű társadalmi felzárkóztatás, professzionális közösségfejlesztéssel és jó gyakorlatok importjával	szociális szolgáltatásokkal ellátottak száma (fő) Bázis év: 2022	22 198	25 000	30 178
	időskori szolgáltatásokkal ellátottak száma (fő) Bázis év: 2022	3 325	4 000	3 396
	nem lakott lakóingatlanok száma (db) Bázis év: 2022	36 105	25 000	n.a.
	fejlesztéssel érintett bölcsődék száma (db)	-	5	26
	fejlesztéssel érintett óvodák és iskolák száma (db)	-	10	60
	fejlesztéssel érintett egészségügyi alapellátást nyújtó szolgálatok száma (db)	-	5	50
	fejlesztéssel érintett szociális és időskori ellátóhelyek száma (db)	-	5	16

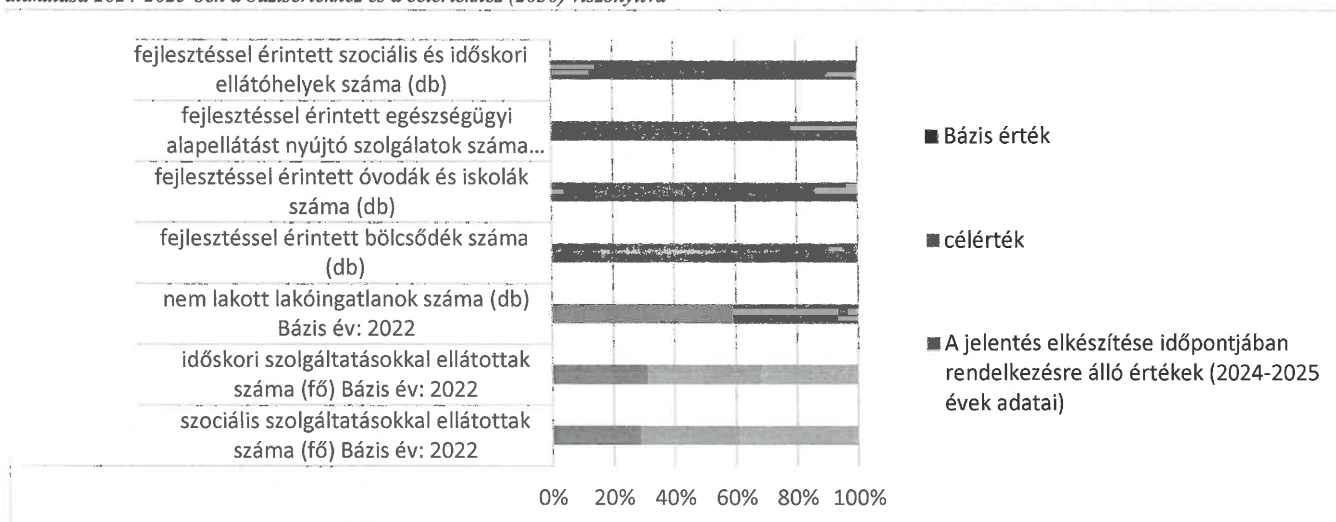
A táblázat adatait megvizsgálva az alábbi változások fedezhetők fel a bázisértékekhez képest:

- A **szociális szolgáltatásokkal ellátottak száma** esetében a 2022. évi 22.198 fő bázisértékhez képest a legfrissebb adat 30.178 fő, amely jelentősen meghaladja a 25.000 fő célértéket. Ez a mutató a szociális ellátórendszer elérésének és kapacitásának számottevő bővülését jelzi, és a prioritás egyik legerősebb eredményének tekinthető.
- Az **időskori szolgáltatásokkal ellátottak száma** szintén növekedést mutat: a 2022. évi 3.325 főről 3.396 főre emelkedett. Bár ez kedvező irányú elmozdulás, a 4.000 fő célérték teljesítéséhez további bővülés szükséges, így ezen a területen a szolgáltatásfejlesztés folytatása indokolt.
- A **nem lakott lakóingatlanok száma** esetében a bázisérték (36.105 db) és a célérték (25.000 db) rendelkezésre áll, azonban friss adat hiányában a mutató alakulása jelenleg nem értékelhető. Ez a prioritás társadalmi és települési felzárkózási hatásainak megítélése szempontjából fontos indikátor, ezért a következő monitoring időszakban ennek adatfrissítése kiemelt jelentőségű.
- A fejlesztéssel érintett intézményi mutatók ugyanakkor egyértelműen kiemelkedő előrehaladást jeleznek. A **fejlesztéssel érintett bölcsődék száma** a 5 db-os célértékhez képest 26 db. A **fejlesztéssel érintett óvodák és iskolák száma** esetében a 10 db-os célértékhez képest 60 db. A **fejlesztéssel érintett egészségügyi alapellátást nyújtó szolgálatok száma** indikátor esetében az 5 db-os célértékhez képest 50 db a teljesítés. Hasonlóan kedvező a **fejlesztéssel érintett szociális és időskori ellátóhelyek számai** indikátor is, amely esetében az 5 db-os célértékkel szemben 16 db szerepel a

nyilvántartásban. Ezek az adatok arra utalnak, hogy a prioritás intézményi infrastruktúrát és szolgáltatási hozzáférést javító beavatkozásai a tervezettnél gyorsabb és szélesebb körű megvalósulást mutatnak.

A fenti elemzésekkel tett megállapításokat jól szemlélteti a 2. számú ábra.

2. ábra: Széles körű társadalmi felzárkóztatás, professzionális közösségfejlesztéssel és jó gyakorlatok importjával prioritás mutatószámainak alakulása 2024-2025-ben a bázisértékhez és a célértékhez (2030) viszonyítva

A 7. prioritás esetében a szolgáltatási hozzáférést és intézményfejlesztést mérő indikátorok kifejezetten erős előrehaladást jeleznek, több esetben jelentős célérték-túlteljesítéssel. Ezzel szemben a társadalmi állapotot hosszabb távon leíró mutatók közül a nem lakott lakóingatlanok számára vonatkozó indikátor értékelését az adatellátottság hiánya korlátozza, míg az időskori szolgáltatások esetében – bár kedvező irányú elmozdulás tapasztalható – a célérték eléréséhez további fejlesztések szükségesek. A következő monitoring ciklusban ezért indokolt az adatfrissítés erősítése, különösen a társadalmi állapotmutatók esetében, annak érdekében, hogy a prioritás felzárkóztatási hatásai teljes körűen és összehasonlítható módon legyenek nyomon követhetők.

III.8. Önálló és egyedi idegenforgalmi progresszió, új turisztikai struktúrák és termékek bevezetésével

A Területfejlesztési Koncepció 8. prioritásához („Önálló és egyedi idegenforgalmi progresszió, új turisztikai struktúrák és termékek bevezetésével”) kapcsolódó indikátorok vizsgálatát a 8. számú táblázat alapján vizsgáltuk. Az előrehaladás összességében kedvező képet mutat. A rendelkezésre álló adatok szerint a fejlesztési beavatkozásokhoz kapcsolódó intézményi és helyszíni mutatók több esetben már a jelentés készítésének időpontjában meghaladják a 2030-ra kitűzött célértékeket, miközben a keresleti oldalt jelző vendégéjszaka-adatok szintén jelentős előrehaladást jeleznek. Ugyanakkor egyes indikátorok esetében az adatellátottság hiánya továbbra is korlátozza a teljes körű értékelést.

8. táblázat: önálló és egyedi idegenforgalmi progresszió, új turisztikai struktúrák és termékek bevezetésével prioritás indikátorai

Prioritás	Indikátor megnevezése	Bázis érték	Cél érték (2030)	A jelentés elkészítése időpontjában rendelkezésre álló értékek (2024-2025 évek adatai)
8.Önálló és egyedi idegenforgalmi progresszió, új turisztikai struktúrák és termékek bevezetésével	fejlesztéssel érintett kulturális és turisztikai helyszínek száma (db)	-	20	62
	fejlesztéssel érintett fürdők száma (db)	-	2	3
	turisztikai fejlesztéssel érintett természetvédelmi bemutatóhelyek száma (db)	-	3	n.a.
	vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken (db) Bázis év: 2016	669 766	800 000	789 010
	külföldi vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken (db) Bázis év: 2016	169 894	200 000	310 019

Az előrehaladással kapcsolatban a következőket állapítjuk meg:

- A **fejlesztéssel érintett kulturális és turisztikai helyszínek száma** esetében a célérték 20 db, míg a rendelkezésre álló adat 62 db, ami a célérték jelentős túlteljesítését jelzi. Hasonlóan kedvező a **fejlesztéssel érintett fürdők száma** mutató alakulása is: a 2 db-os célértékhez képest 3 db szerepel a nyilvántartásban, vagyis a célérték itt is teljesült és meghaladásra került. Ezek az adatok arra utalnak, hogy a prioritás turisztikai infrastruktúra- és attrakciófejlesztési elemei a tervezettnél gyorsabb ütemben valósulnak meg, ugyanakkor több fejlesztés még befejezetlen.
- A **turisztikai fejlesztéssel érintett természetvédelmi bemutatóhelyek száma** esetében ugyanakkor nem áll rendelkezésre adat, ezért a 3 db-os célértékhez viszonyított előrehaladás jelenleg nem értékelhető. Tekintettel arra, hogy a természetközeli és ökoturisztikai kínálat a prioritás egyik lényeges eleme lehet, e mutató adatfrissítése a következő monitoring időszakban kiemelten indokolt.
- A **kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma** esetében a 2016. évi 669.766 db-os bázisértékhez képest a legfrissebb adat 789.010 db, ami jelentős növekedést jelez, és a 2030-as 800.000 db-os célértékhez való erős közelítést mutatja. A mutató alapján a célérték teljesítéséhez már csak mérsékelt további növekedés szükséges.
- A **külföldi vendégéjszakák száma** ennél is kedvezőbb képet mutat: a 2016. évi 169.894 db-os bázisértékhez képest a rendelkezésre álló adat 310.019 db, amely jelentősen meghaladja a 2030-ra kitűzött 200.000 db-os célértéket. Ez a nemzetközi turisztikai kereslet erősödésére utal, és a prioritás külső piaci elérését tekintve kifejezetten pozitív fejleményként értékelhető.

A 8. prioritás esetében a fejlesztési beavatkozásokhoz kapcsolódó indikátorok és a turisztikai teljesítménymutatók többsége kedvező, több esetben kiemelkedő előrehaladást mutat. A kulturális és turisztikai helyszínek, valamint a fürdőfejlesztések esetében a célértékek már teljesültek, illetve túlteljesültek, a vendégéjszakák száma pedig a célérték közeli állapotot jelzi, míg a külföldi vendégéjszakák száma már meghaladta a 2030-as célt. A teljes körű értékelhetőség érdekében ugyanakkor a következő monitoring ciklusban szükséges a

természetvédelmi bemutatóhelyekre vonatkozó indikátor adatainak pótlása, hogy a prioritás termékfejlesztési szerkezete teljes egészében nyomon követhető legyen.

III.9. Javaslatok a 2026. évi monitoring tevékenységhez

A 2025. évi monitoring tapasztalatai alapján megállapítható, hogy a Területfejlesztési Konceptió prioritásai mentén kialakított indikátorrendszer alkalmas a térségi folyamatok nyomon követésére, ugyanakkor több mutató esetében az adatellátottság hiánya, az eltérő adatidőszakok, valamint egyes indikátorok fogalmi és módszertani bizonytalansága korlátozza az összehasonlítható értékelést. Ennek alapján a 2026. évi monitoring tevékenység tervezése során az alábbi fejlesztési irányok érvényesítése javasolt.

1. Az indikátorok fogalmi és módszertani pontosítása

A következő monitoring ciklusban indokolt azon indikátorok felülvizsgálata, amelyek esetében a megnevezés és a tényleges adattartalom nem teljesen egyezik. Kiemelten fontos:

- a **„felszín alatti víztározók száma”** indikátor pontosítása, illetve a felszín alatti víztestekre vonatkozó nyilvántartási logika egyértelmű rögzítése,
- az **„épített gyorsforgalmi utak hossza”** mutató adattartalmának pontosítása oly módon, hogy szükség esetén a felújított/korszerűsített szakaszok is egyértelműen megjelenjenek,
- az **energetikailag hasznosított hulladék mennyisége** mutató esetében az adatkör, az időtáv és a forrás módszertani tisztázása.

Javasolt, hogy a 2026. évi monitoringot megelőzően készüljön egy rövid **indikátor-módszertani melléklet**, amely minden mutató esetében rögzíti a definíciót, mértékegységet, adatforrást, adatszolgáltatót, adatgyakoriságot és az értelmezéshez szükséges megjegyzéseket.

2. Az adatgyűjtés ütemezésének és felelősségi rendjének megerősítése

A 2025. évi tapasztalatok alapján több indikátor esetében azért nem állt rendelkezésre friss adat, mert az érintett szervezeteknél az adatok még nem kerültek lezárásra vagy összesítésre. Ennek kezelése érdekében javasolt:

- az adatkérések **előzetes ütemezése** (pl. már az év első felében),
- az adatszolgáltató szervezetekkel való **éves egyeztetési rend** kialakítása,
- az adatbekéréshez kapcsolódó **egységes adatszolgáltatási sablon** alkalmazása,
- az egyes indikátorokhoz kapcsolódó **kapcsolattartók kijelölése** (intézményenként és tématerületenként).

Ez elősegítheti, hogy a 2026. évi jelentésben csökkenjen a „n.a.” jelöléssel szereplő mutatók száma, és javuljon az összehasonlíthatóság.

3.A bázisértékek és célértékek felülvizsgálata indokolt esetekben

A monitoring során több olyan indikátor is azonosítható volt, ahol:

- a célérték már jelentősen túlteljesült,
- a mutató bázisértéke nem áll rendelkezésre,
- vagy a bázis- és aktuális adatok eltérő időléptékből adódóan csak korlátozottan vethetők össze.

Ezért a 2026. évi monitoring előkészítése során javasolt azon indikátorok áttekintése, amelyeknél:

- **új köztes célérték** vagy módosított 2030-as célérték megfogalmazása indokolt,
- a mutató inkább **állapotjelző**, mint teljesítménymutató,
- vagy a mutató jelenlegi formájában nem alkalmas a beavatkozások hatásának mérésére.

A felülvizsgálat nem a koncepció célrendszerének módosítását jelenti, hanem a monitoringrendszer szakmai megerősítését szolgálja.

4. A hatásindikátorok és teljesítményindikátorok elkülönítettebb kezelése

A 2025. évi elemzés tapasztalatai alapján célszerű a következő monitoring ciklusban világosabban elkülöníteni:

- a **teljesítményjellegű mutatókat** (pl. fejlesztéssel érintett intézmények száma, felújított útszakaszok, rendezvények száma),
- és a **hatásjellegű mutatókat** (pl. fogyasztási adatok, lakónépesség, gazdasági szerkezet, vendégéjszakák).

Ez azért fontos, mert a teljesítménymutatók rövidebb távon is jól mérhetők, míg a hatásindikátorok alakulása sok esetben csak hosszabb időtávon, több külső tényező együttes hatásaként értelmezhető. Az elkülönített kezelés pontosabb következtetések levonását teszi lehetővé.

5. A területi bontás erősítése a döntés-előkészítés támogatására

A Homokhátság térségen belül jelentős eltérések figyelhetők meg a vármegyék, illetve a településtípusok között, ezért a 2026. évi monitoringban – ahol az adatforrások ezt lehetővé teszik – javasolt az indikátorok részletesebb bontása:

- vármegyei bontásban (Bács-Kiskun, Csongrád-Csanád, Pest),
- külterületi/belterületi vagy városi/vidéki bontásban,
- illetve egyes esetekben járási vagy térségi bontásban.

A részletesebb területi elemzés hozzájárulhat ahhoz, hogy a Tanács célzottabb fejlesztési javaslatokat fogalmazzon meg, és a beavatkozások térségi relevanciája jobban láthatóvá váljon.

6. A monitoring és a Cselekvési Terv végrehajtásának szorosabb összekapcsolása

Javasolt, hogy a 2026. évi monitoring jelentésben a Területfejlesztési Konceptió indikátorainak vizsgálata mellett külön alfejezetben jelenjen meg a **Homokhátság Cselekvési Terv intézkedéseinek indikátorszintű nyomon követése** is. Ennek keretében célszerű:

- az egyes intézkedésekhez kapcsolódó közvetlen eredmények (outputok) rögzítése,
- a projektmegvalósítás előrehaladásának időarányos bemutatása,
- valamint – ahol lehetséges – a koncepció indikátoraival való kapcsolódás jelzése.

Ez erősíti a stratégiai dokumentumok közötti összhangot, és átláthatóbbá teszi a Tanács fejlesztéspolitikai munkájának eredményeit.

7. Adatminőségi és dokumentálási minimumszabályok bevezetése

A következő monitoring időszakban javasolt minden beérkező adat esetében egységesen dokumentálni:

- az adat forrását,
- az adat időbeli vonatkozását,
- az adat előállításának módszerét (ha ismert),
- valamint az esetleges módszertani korlátokat.

Ez különösen fontos azon mutatóknál, ahol az adatok különböző intézményi nyilvántartásokból származnak, és az idősoros összehasonlíthatóság csak megfelelő háttérmagyarázattal biztosítható.

A 2026. évi monitoring tevékenység központi célja a 2025-ben kialakított értékelési gyakorlat megerősítése, az indikátorok értelmezési pontosságának javítása és az adatellátottság bővítése kell, hogy legyen. Ennek megvalósításával a Térségi Fejlesztési Tanács a következő beszámolási időszakban még megalapozottabban tudja bemutatni a Homokhátság térségében zajló fejlesztési folyamatok gazdasági, társadalmi és környezeti hatásait, valamint a Területfejlesztési Konceptió céljainak megvalósulását.

